

*Проф. др Драган Вујисић
Правни факултет, Приштина*

Неке карактеристике друштва с ограниченом одговорношћу

Резиме

Друштво с ограниченом одговорношћу представља најприсушнији облик привредног друштва и у Србији. Представља се питање због чега? У изражењу одговора, аутор полази од неких карактеристика друштва с ограниченом одговорношћу које уједно одређују и правну природу овог друштва – да ли припада зруци изв. друштва лица или зруци изв. друштва капијала, или се пак, ради о привредном друштву посебне врсте.

Друштво с ограниченом одговорношћу представља синтезу добрих особина друштва капијала (заповореног акционарског друштва, пре свега) и друштва лица (оригиналног друштва, пре свега). Када је у питању друштво капијала то је, пре свега, да члан друштва одговара за обавезе друштва само до износа неуплаћеног улога у имовину друштва. Када су у питању друштва лица то је ограниченосћ слободном преносу удела на прећа лица што може бити посебно значајно код друштва са малим бројем чланова, и оних породичног или изв. пријатељског типа. Међутим, јако су битна и нека решења која представљају прихватање битних особине друштва капијала или друштва лица, али уз знајно виши степен флексибилности, нар. у погледу висине обавезног минималног основног капијала (само 500 ЕУР), структуре улога (улог и у раду и услугама); структуре органа друштва.

Кључне речи: *друштво с ограниченом одговорношћу, основни капијал, улоги, пренос удела, одговорносћ, органи, испуњање из друштва, искључење члана*

У правној науци и упоредном праву постоје различита схватања по питању правне природе друштва с ограниченом одговорношћу (у даљем тексту: ДОО). Суштину различитости своди се, пре свега, на то да ли ДОО припада групи тзв. друштва лица или групи тзв. друштва капитала, или се, пак ради о привредном друштву посебне врсте (*sui generis*).

Према тзв. персоналној теорији и законодавствима појединих земаља (земље Латинске Америке), ДОО представља једну врсту ортачког друштва, па се и назива *ортачко друштво с ограниченом одговорношћу*. Према тзв. капиталској теорији, ДОО спада у друштва капитала и представља једну варијанту акционарског друштва. Према трећима, ДОО јесте привредно друштво *sui generis*. Закон о предузећима из 1996. године класификовао је привредна друштва у друштва капитала и друштва лица, сврставајући ДОО у друштва капитала. Садашњи Закон о привредним друштвима не садржи овакву класификацију привредних друштва.

ДОО има неке карактеристике и друштва капитала и друштва лица. Као битна карактеристика акционарских друштва као типичног представника друштва капитала истиче се деперсонификација. Код друштва лица персонални елементи су изразито наглашени. Код ДОО персонални елементи, пре свега персонални однос између чланова друштва је битан и утиче на правни положај друштва, али није пренаглашен као што је то код ортачког друштва, као типичног представника друштва лица.

Основно аргумент за приближавање ДОО карактеристикама друштва лица тиче се преноса удела трећим лицима, где се и код ДОО даје могућност члановима да институтом ограничења преноса у виду сагласности или права пречег стицања врше контролу личности која улази у друштво, уводећи на тај начин елемент *intuitu personae*. Између ДОО и друштва лица, пре свега ортачког друштва, међутим, постоје битне разлике. Прво, чланови ДОО не одговарају за обавезе друштва; они су обавезни да уредно и благовремено унесу своје улоге у имовину друштва и снесу ризик пословања друштва до тог износа средстава, док ортаци одговарају за обавезе друштва солидарно целокупном својом имовином. Друго, за ДОО закон захтева постојање минималног основног капитала, док се код друштва лица не тражи. Треће, ДОО може бити и једночлано, док је минимални број чланова друштва лица два (уколико се у року од три месеца не *нађе* нови ортак или се друштво не трансформише долази до престанка друштва). Четврто, вршење власничке, управљачке и контролне функције у ДОО организовано је кроз *институционализоване* органе (скупштина, управни одбор/директор, надзорни орган), док се у друштвима лица, по правилу, не образују органи за вршење поменутих функција. Пето, престанак чланског односа у друштвима лица, често води до престанка друштва.

Према тзв. *капиталској теорији* ДОО спада у групу друштва капитала. Суштина је у томе да су у ДОО као и у акционарском друштву раздвојени имовина друштва и имовина његових чланова. Отуда и чланови ДОО не одговарају за обавезе друштва. Међутим, и између ДОО и акционарског друштва, као типичног

друштва капитала постоје разлике. Основни капитал акционарског друштва подељен је на одређени број једнаких делова (акција) од којих сваки акционар је власник једне или више акција, док је код ДОО основни капитал подељен на уделе, који не морају бити једнаки, с тим да сваки члан може имати само један удео. Дале, у акционарском друштву се издају акције за унесене улоге, а оне су хартије од вредности, док се за уделе не издају исправе са својством хартије од вредности. Треће, пренос акција је слободнији од преноса удела. Четврто, иступање и искључење члана као облици једностраног престанка чланства нису карактеристика акционарског друштва. Пето, не може прикупљати средства јавним путем (јавним проспектом, као отворено акционарско друштво). ДОО је најближе затвореном акционарском друштву (структура органа, структура улога, пренос удела) и поред одређених специфичности (висина основног капитала, престанак чланства).¹⁾

Основни капитал и улози

Према Закону о привредним друштвима²⁾ (у даљем тексту: ЗОПД) минимални новчани део основног капитала ДОО износи 500,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу, на дан уплате.³⁾ ЗОПД је у односу на, претходни, Закон о предузећима унео две битне новине. Прво, тај износ је вишеструко смањен (5.000 САД долара у динарској противвредности, по курсу на дан уплате, чл. 336. ст. 1.). Друго, ЗОПД за разлику од Закона о предузећима не захтева обавезно постојање новчаног улога за сваког појединог члана (500 САД долара у динарској противвредности, по курсу на дан уплате, чл. 336. ст. 2.). У упоредном праву различито је уређена висина основног капитала ДОО. Негде је одређен горњи лимит (према немачком Закону о друштвима са ограниченом одговорношћу основни капитал износи 25.000 евра (чл. 5.), у Хрватској то је 20.000 куна (чл. 180. Закона о трговачким друштвима), у Македонији је то 5.000 евра у динарској противвредности (чл. 172. Закона о трговачким друштвима). Неке земље уопште не одређују минимални основни капитал (Енглеска, скандинавске земље). Неке земље, пак, одређују и доњу и горњу границу основног капитала (Уругвај).

Смањење обавезног минималног износа основног капитала ДОО произвео је у домаћој правној теорији супростављена мишљења. Према једном, основни капитал је значајна гаранција за повериоце друштва, а гарантна функција се овако одређеним минималним износом основног капитала ДОО обесмишљава.⁴⁾ Према

1. О правној природи друштву с ограниченом одговорношћу, више, М. Васиљевић, Компанијско право, Београд, 2005; Pennungton, Company Law, London, 1995; Cozian-Viandier, Droit des societes, Paris, 1998; Merle, Droit commercial, Paris, 2001; Hamel-Lagarde-Jauffret, Droit commercial, Paris, 1980; Ј. Барбић, Право друштава – друштва капитала, Загреб, 2000; Вукмир, у Водич за читање Закона о трговачким друштвима; Загреб, 1997; М. Велимировић, Привредно друштво с ограниченом одговорношћу чланова, Правни живот, Београд, бр. 11/2000.
2. Сл. Гласник РС, бр. 125/2004.
3. Види, чл. 112. ЗОПД

другом мишљењу, смањење минималног основног капитала ДОО у циљу је подстицаја оснивања нових ДОО. Овим се не дира у правну сигурност трећих лица која послују са тим друштвом пошто основни капитал и иначе ма колики био није нарочита гаранција за повериоце друштва.⁵⁾

Не улазећи у расправу о гарантној и другим функцијама основног капитала привредног друштва, даље, којом би се висином основног капитала она могла испунити, о *сџрукџури* основног капитала, о разним другим облицима заштите поверилаца (солвентношћу друштва а не капиталом друштва, ограничењем исплата члановима друштва пре обезбеђења интереса поверилаца, информисањем о стању имовине друштва и висини основног капитала као показатељу пословне озбиљности, уговорним средствима обезбеђења) неспорно је да је прописивање минималног новчаног дела основног капитала карактеристика друштава капитала. Код ортачког друштва и командитног друштва није предвиђено постојање минималног основног капитала. Ово из разлога што ортаци, односно комплементари одговарају неограничено солидарно за обавезе друштва, целокупном својом имовином. Стога, за пословне партнере друштава лица је врло битно колика је не само имовина друштва него и ортака, односно комплементара.

Основни капитал настаје улозима оснивача и доцнијих чланова. Улог у ДОО може бити новчани или неновчани, укључујући и извршени рад и пружене услуге друштву.⁶⁾ Закон о предузећима изричито је искључивао могућност да улог у ДОО може бити у раду и услугама (чл. 337. ст. 2.).

ЗОПД је уводећи и рад и услуге као предмет улога приближио ДОО друштвима лица. Јер, улог ортака у ортачко друштво може бити у новцу, стварима и правима, као и у раду или услугама, који су извршени или треба да буду извршени.⁷⁾ Код ДОО предмет улога не може бити рад, односно услуге који тек треба да буду извршени. Међутим, ово још увек није довољан аргумент за *сврџавање* ДОО у друштва лица. Јер, и у затвореном акционарском друштву улог може бити у извршеном раду и услугама за друштво, ако је то одређено оснивачким актом.⁸⁾ Када је у питању отворено акционарско друштво изричито је искључена могућност да улог акционара буде у раду и услугама.

Либерализација ЗОПД у погледу предмета улога правда се савременим тенденцијама која напуштају забрану улога у раду и услугама (у САД-у, нпр.).⁹⁾ Међутим, бројна су схватања по којима рад и услуге не би требало да буду предмет уло-

4. Д. Миленовић, Процена неновчаних улога у друштво с ограниченом одговорношћу, Право и привреда, бр. 5-8/2005, стр. 119; С. Шогоров, Од друштва са ограниченом одговорношћу ка друштву неограниченог ризика, Право и привреда, бр. 5-8/2004, стр. 76.

5. М. Васиљевић, Закон о привредним друштвима (поводи, начела, основна решења), Право и привреда, 1-4/2005, стр. 12; М. Зеџ, Закон о привредним друштвима – темељ изградње новог привредног амбијента, Право и привреда, Београд, 1-4/2005, стр. 30.

6. Види, чл. 110. ЗОПД

7. Види, чл. 59. ЗОПД

8. Види, чл. 192. ЗОПД

9. М. Васиљевић, Компанијско право, Београд, 2005, стр. 168.

га у ДОО. То се правда различитим разлозима: да рад и услуге не могу служити као део основног капитала у његовој функцији гарантног фонда према повериоцима друштва, што код друштва лица није битно јер гарантни фонд чини целокупна имовина како друштва тако и ортака, односно комплементара¹⁰⁾; даље, сматра се да улози у раду и услугама не могу бити предмет улога у ДОО јер се рад и услуге не могу унапред новчано исказати, а није могуће ни судско извршење на њима у случају потребе за принудном наплатом дугова друштва.¹¹⁾

Друга директива ЕУ забрањује да улог у буде у раду и услугама. Међутим, она се односи само за акционарска друштва, и то по неким тумачењима ова забрана важи само за отворена акционарска друштва.¹²⁾

Пренос удела

Пренос удела у привредном друштву доводи до промена у персоналној структури чланства, до промене у структури и односу удела чланова, може доћи до промене већине по капиталу и др. Такве околности доводе до тога да постојећи чланови могу осетити потребу да изаберу новодошле, испитају њихову личност, мотивацију, пре него што их прихвате у друштво. У принципу оваква контрола требала би да се догоди само у друштвима лица, с обзиром на њихов карактер *intuitu personae* и одговорност чланова за обавезе друштва. У друштвима капитала, напротив, капитал је значајнији од личности оног који га доноси и пренос удела би требало да, у принципу, буде слободан. Лице које жели да постане члан друштва требало би да може то остварити а да нема потребу да тражи сагласност, или да пролази кроз друге облике контроле постојећих чланова. Међутим, многа законодавства директно, или индиректно (остављајући то као могућност да се предвиди оснивачким актима) дају могућност члановима да врше контролу личности, уводећи на тај начин елемент *intuitu personae* и у друштвима капитала.

Режим преношења удела на трећа лица код ДОО у упоредном праву различито је решен. Принцип слободног преноса удела на треће лице прихваћен је у појединим земљама (немачком, аустријском, хрватском праву), с тим да се уговором о оснивању овај пренос може условити давањем сагласности. У појединим земљама (швајцарском и француском праву), за пренос удела захтева се сагласност већине чланова који представљају већину капитала. Када је реч о преносу удела унутар друштва, у већини законодавстава је слободан уз могућност да се оснивачким актом ограничи. У нашем праву, пренос удела унутар друштва, другом члану је сло-

10. С. Шогоров, Од друштва са ограниченом одговорношћу ка друштву неограниченог ризика, Право и привреда, бр. 5-8/2004, стр. 75; Види, Пахоруков, Трговачки закон за Краљевину Југославију, Београд, 1938, стр. 522.
11. М. Велимировић, Привредно друштво с ограниченом одговорношћу чланова, Правни живот, Београд, 11/2000, стр. 25.
12. Види, чл 7. друге директиве ЕУ; детаљније, М. Васиљевић, Пословно право, Београд, 2004, стр. 153.

бодан. Са члановима друштва изједначено је и друштво, брачни друг преносиоца, брат, сестра, предак, потомак, брачни друг потомка, законски заступник или наследник члана друштва након његове смрти. Оснивачким актом или уговором чланова друштва може се и друкчије уредити пренос удела унутар друштва.¹³⁾ То би могло да значи постојање некаквих ограничења, не и забране (пренос унутар друштва не би требао бити строжији у односу на пренос трећим лицима); нпр. да се понуди куповина удела свим члановима (сразмерно њиховим уделима у друштву или на једнаке делове) а не само неком или неким члановима друштва, право приоритета друштва и других чланова (пре свега, приликом преноса без накнаде), или супротно томе, право пречег стицања у корист појединог члана који је нпр. унео неко право или *know-how* од кога зависи пословни успех друштва, и др. У случају преноса удела лицу ван друштва (трећем лицу), важи режим права пречег стицања, односно куповине. Члан друштва с ограниченом одговорношћу пре него што понуди свој удео трећем лицу дужан је да удео понуди друштву. Ако друштво не искористи право пречег стицања у року одређеном оснивачким актом или уговором чланова друштва, о чему одлуку доноси скупштина чланова друштва, понуда се доставља другим члановима друштва, у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва. Ако је понуда члана друштва с ограниченом одговорношћу друштву односно члановима друштва за стицање удела одбијена (изричито или ћутањем), члан друштва може пренети свој удео трећем лицу по цени и у складу са другим условима своје понуде друштву односно члановима друштва или по вишој цени.¹⁴⁾ Пренос удела трећем лицу може се уговором чланова друштва и друкчије уредити (то би могло да значи како потпуно слободни пренос тако и искључење преноса, при чему се мора имати на уму да нико не може бити задржан у друштву против своје воље - право иступања члана из друштва; тако да је реалније да буду предвиђени разни други модалитети ограничења преноса, као нпр. забрана преноса удела за одређено време након оснивања друштва, односно стицања својства члана друштва, и др.).¹⁵⁾

Код отвореног акционарског друштва пренос акција не може бити ограничен.¹⁶⁾ Када је, пак реч о затвореном акционарском друштву, ЗОПД полази од принципа слободног преноса акција, али оставља могућност да се ограничи као код друштва с ограниченом одговорношћу или на неки други начин.¹⁷⁾

Код ортачког друштва пренос удела међу ортацима ортачког друштва је слободан, ако оснивачким актом или уговором чланова није друкчије одређено.¹⁸⁾ Када је у питању пренос удела трећим лицима ЗОПД предвиђа да остали ортаци

13. Види, чл. 125. ЗОПД

14. Види, чл. 126. ЗОПД.

15. Види, чл. 107. ст. 1. тач. 2. ЗОПД

16. Види, чл. 196. ЗОПД

17. Види, чл. 195. ЗОПД

18. Види, чл. 62. ЗОПД

ортачког друштва имају право пречег стицања, па ако га не искористе ортак друштва може пренети свој удео трећем лицу.¹⁹⁾

Органи

Органи ДОО су скупштина (врши власничку функцију), директор или управни одбор (врши управљачку функцију, односно функцију пословођења и заступања), интерни ревизор или одбор ревизора (чије постојање није обавезно, а врши надзорну функцију). Структура органа затвореног акционарског друштва идентична је структури органа ДОО. Код отвореног акционарског друштва обавезни органи су скупштина и управни одбор, а факултативно је постојање надзорног органа (интерни ревизор, одбор ревизора или надзорни одбор; обавезан је код коотираног акционарског друштва). Отворено акционарско друштво има извршни одбор, а затворено може имати извршни одбор. У ортачком друштву (исто и командитном друштву) могуће је постојање свих или појединих органа као код ДОО. То ће у пракси бити ређи случај. Начин вршења функција скупштине, управног одбора (односно директора) и надзорног органа уређује се уговором о оснивању и уговором ортака друштва.

Структура органа привредних друштава, односно вршење функција власника, управљања, односно пословођења и заступања и контроле, један је од аргумената који сврставају ДОО у друштава капитала. Ипак, то не значи и да у делу о органима привредних друштава не постоје никаква повезаност између ДОО и друштава лица. Задржаћемо се на два *момента*.

У друштвима лица право да воде послове и да заступају друштво имају сви ортаци (односно комплементари), ако уговором о оснивању друштва или уговором ортака друштва оно није пренесено на једног или више ортака друштва.²⁰⁾ Дакле, за обављање функције управљања, односно пословођења и заступања релевантна је персонална припадност друштву. У ДОО (исто и акционарском друштву) управљење друштвом је одвојено од својине над друштвом. Чланови управног одбора у ДОО не морају бити и чланови друштва; управљачка функција, по правилу, поверава се за то посебно обученом управљачком слоју – стручним, независним, лојалним менаџерима.²¹⁾ Међутим, и код друштава лица могуће је да се право на пословођење, односно заступање пренесе на неко треће лице. Такође, код ДОО могуће је оснивачким актом одредити да чланови управног одбора могу бити само чланови друштва (нарочито код друштва породичног типа).

Даље, у чл. 159. ЗОПД речено је да ако ДОО заступа или послове друштва води управни одбор, сваки члан управног одбора има право да поступа самостално, осим ако оснивачким актом друштва није друкчије одређено. Оснивачким актом

19. Види, чл. 78. ЗОПД

20. Види, ЗОПД, чл. 64.

21. Кнежић-Поповић, *INTUITU PERSONAE* у друштвима капитала, Право и привреда, бр. 5-8/1999, стр. 163.

може се одреди да чланови управног одбора могу поступати само заједно, када је потребно одобрење свих чланова за сваки акт или посао, осим кад би то захтевало одлагање одлуке које би нанело штету интересима друштва. Оснивачким актом или уговором чланова друштва, за случај појединачног иступања може се одредити да су чланови управног одбора дужни да поштују упутства других чланова управног одбора. Ако члан управног одбора сматра да дата упутства нису прикладна, обавештава о томе друге чланове ради заједничког одлучивања о послу, осим кад би то захтевало одлагање одлуке које би нанело штету интересима друштва, када може поступати самостално о чему обавештава без одлагања остале чланове. У случају неслагања сазива се ванредна седница скупштине. У ортачком друштву, у случају када су сви или више ортака овлашћени да воде послове, односно заступају друштво, уговором о оснивању или уговором ортака друштва пословођење, може бити организовано као појединачно или као колективно. Законска претпоставка јесте да је у питању појединачно пословођење. Институт међусобног давања инструкција, односно упутстава предвиђен је и код ортачког друштва. Такође, и могућност одступања од правила заједничког поступања.²²⁾

Одговорност

Основни аргумент за сврставање ДОО у друштва капитала односи се на одговорност чланова за обавезе друштва.

Сваки облик привредног друштва према нашем законодавству има својство правног лица и одговара за своје обавезе целокупном имовином.

Што се тиче одговорности чланова друштва, чланови ДОО не одговарају непосредно и неограничено за обавезе друштва према трећим лицима. Члан друштва одговара за обавезе друштва само до износа неунетог улога у имовину друштва.²³⁾ Дакле, обавезе друштва су само његове обавезе, јер су његови чланови уредним и благовременим уношењем улога преузели ризик пословања друштва до висине својих улога. Зато члан друштва које послује са губицима може да изгуби само онолико колико је уложио у друштво. Повериоци друштва имају право директног захтева према друштву, а немају право према члановима друштва. Код ортачког друштва, ортаци ортачког друштва (односно комплементари код командитног друштва) одговорни су солидарно за све обавезе друштва целокупном својом имовином, ако са повериоцем није друкчије уговорено²⁴⁾ (по Закону о предузећима, за обавезе ортачког друштва, такође, солидарно су одговарали сви чланови друштва неограничено целокупном својом имовином, али без могућности супротного уговарања). Дакле, обавезе друштва су и обавезе ортака (односно комплементара). Зато ортак (односно комплементар) друштва које послује са губицима може да изгуби не само онолико колико је уложио у друштво, него и имовину

22. Види, чл. 65. ЗОПД.

23. Види, чл. 104. ЗОПД.

24. Види, чл. 53. и 90. ЗОПД.

коју није уложио у друштво. Повериоци друштва имају право захтева не само према друштву, него и према ортацима (односно комплементарима) друштва.

Иступање и искључење члана из друштва

До престанка својства члана ДОО може доћи из више разлога: смрћу физичког лица, престанком правног лица, иступањем члана из друштва, искључењем члана, преносом удела другом лицу, и из других разлога одређених оснивачким актом или уговором чланова друштва.

Иступање и искључење представљају начине једностраног престанка чланства. Иступање представља једнострану престанак чланског односа од стране члана, а искључење представља једнострану престанак чланског односа од стране друштва. Оба ова начина престанка чланства постоје код ДОО, али, такође, и код друштва лица. Код акционарског друштва, једнострану престанак чланског односа од стране акционара није могућ (акционар се може ослободити чланства преносом акција), док је једнострану престанак чланског односа од стране друштва могућ, само у поступку кадуцирања.²⁵ У упоредном праву постоје различита решење у погледу иступања и искључења члана као начина престанка чланског односа. Те разлике су добрим делом условљене тиме да ли се у законодавствима ДОО дају претежно карактеристике друштва капитала или је већа присутност персоналних елемената. У неким правима и за иступање и за искључење потребна је судска одлука, а у неким правима судска одлука потребна је само код искључења, док је код иступања потребна сагласност чланова. Даље, у неким правима је иступање законски регулисано као опште право члана ДОО, а у неким правима је за овај институт извор права судска пракса. Даље, разлике постоје и у погледу поступка, услова, разлога за иступање и искључење члана из друштва (постојање важног, односно оправданог разлога, који нису униформни и који се у неким правима предвиђају законом а у неким правима оставља се да се предвиде оснивачким актом).

У нашем праву, иступање представља право члана ДОО на основу самог закона тако да се оно оснивачким актом или уговором чланова друштва не може унапред искључити, нити се члан може унапред одрећи овог права. ЗОПД, пре свега, у погледу последица за случај иступања, разликује иступање из оправданог разлога и иступање без постојања оправданог разлога. Иступање члана из друштва је оправдано ако му остали чланови или друштво својим радњама и поступцима проузрокују штету, ако је спречен у остваривању својих права у друштву или му неки чланови друштва или друштво намећу несразмерне обавезе, као и из других оправданих разлога (који се могу предвидети оснивачким актом или уговором чланова). Ако се његови разлози за иступање оспоравају, члан ДОО има право да

25. Више, С. Шогоров, Искључење члана из друштва са ограниченом одговорношћу, Право и привреда, Београд, бр. 5-8/2003, стр. 72.

покрене поступак пред надлежним судом у циљу утврђивања оправданости разлога за иступање. Члан друштва који иступа из друштва из оправданих разлога има право на накнаду тржишне вредности удела у року утврђеном оснивачким актом, односно уговором чланова друштва, као и на накнаду проузроковане штете. Члан друштва који иступа из друштва без постојања оправданог разлога, дужан је да накнади друштву тиме проузроковану штету.²⁶⁾ ЗОПД није посветио потребну пажњу, нарочито, поступку иступања из ДОО, па остаје да се ближе уреди оснивачким актом или уговором чланова друштва (покретање поступка, коме се подноси поднесак и у ком облику, оспоравање оправданости разлога за иступање и др.).²⁷⁾

Када је у питању искључење члана ДОО из друштва, одлуку о искључењу доноси суд (према Закону о предузећима одлуку о искључењу доносила је скупштина друштва). Скупштина чланова ДОО доноси одлуку да пред надлежним судом покрене поступак искључења појединог члана из друштва ако члан друштва не испуни обавезу уношења уговореног улога одређену оснивачким актом или уговором чланова друштва или намерно или грубом непажњом проузрокује штету друштву или другим члановима друштва; или намерно или грубом непажњом не поступа у складу са оснивачким актом друштва или уговором чланова друштва или обавезама прописаним законом; или учествује у радњама које онемогућавају извршење послова између друштва и члана друштва; или својим понашањем спречава или отежава пословање друштва. Тужбу за искључење члана ДОО може поднети друштво као и било који члан друштва (независно од удела у друштву). Члан ДОО коме престане својство члана друштва искључењем има право на накнаду тржишне вредности свог удела у време престанка својства члана друштва, а друштво има право на накнаду штете која му се проузрокује искључењем члана друштва из оправданих разлога.²⁸⁾

Dragan Vujisić, Ph.D.

Associate Professor, Faculty of Law, Priština

SOME CHARACTERISTICS OF THE LIMITED LIABILITY COMPANY

Summary

The limited liability company is the most present form of economic companies in Serbia too. The question is: why? In searching for an answer the author starts from some characteristics of the limited liability company – does it belong to the group of so called

26. Види, чл. 177-178. ЗОПД.

27. Више, С. Шогоров, Иступање члана из друштва са ограниченом одговорношћу, Право и привреда, Београд, бр. 5-8/2002.

28. Види, чл. 179. и 180. ЗОПД.

person-based companies or to the group of the so called capital-based companies, or is it a special type of economic company.

The limited liability company represents a synthesis of good qualities of the capital-based companies (private company, above all) and of the person-based companies. In case of a capital-based company, this means, primarily, that a member of the company is responsible for obligations of the company only to the amount of investment entered into the property of the company. In case of person-based companies, it is the limitation of free transfer of shares to third parties, which can be particularly important when the company includes a small number of members, and if the company is of family or so called friendship type. However, of vital significance are also some solutions which represent acceptance of essential characteristics of the person-based company or capital-based company, but with a greatly higher degree of flexibility, for example, regarding the amount of obligatory minimum capital assets (only 500 euros), structure of investment (investment in work and services), and structure of company bodies.

Key words: *limited liability company, capital assets, investments, transfer of shares, liability, bodies, withdrawal from partnership, expelling a member.*